

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

**ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ (ПРАЦІВНИКІВ) В УМОВАХ
НАВЧАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

В успішному оновленні системи освіти підготовка соціальних педагогів (працівників) у різних навчальних закладах нашої держави передбачає підготовку своєрідного „універсального працівника”, який уміє аналізувати, прогнозувати, творчо підходити до професії, бути комунікабельним тощо. Формування професійної компетентності майбутнього соціального педагога, який здатен мобілізувати отримані у вузі знання під час здійснення власної професійної діяльності, здійснюється впродовж всього періоду навчання. Значне місце в цьому процесі, на нашу думку, відводиться педагогічній практиці, яка є ефективним інструментом пізнання закономірностей соціально-педагогічної сфери, дієвим засобом формування вмінь і навичок студентів, вона забезпечує їхню готовність до самостійної діяльності.

Слід відмітити, що у процесі виробничої практики на основі знань розвиваються фахові вміння та навички, відбувається професійне становлення майбутнього фахівця з надання соціальних послуг. Так, практична підготовка майбутніх фахівців соціально-педагогічної сфери в Черкаському національному університеті імені Богдана Хмельницького має певні особливості, а саме: системність та послідовність підготовки, поєднання теорії професійного підготовки, якої навчають у процесі аудиторних занять, і практики в соціальних організаціях.

Коротко розглянемо здійснення супроводу студентів під час проходження практики. Актуальним, на нашу думку, є організація навчальної ознайомчої практики для студентів 1 курсу. Особливістю є орієнтація студентів на сприйняття знань, умінь, навичок не як готових, незмінних і абсолютних істин, а як на результат особистого бачення цілісного процесу навчання через призму

самотійного сприйняття основних елементів і особливостей функціонування соціальної організації. Відмінна ознака даного виду практики – це поєднання теоретичної підготовки з практичною.

Навчальна ознайомча практика – це перша практика студентів на базі соціальних організацій. Вона виконує пропедевтичну функцію і виступає засобом ознайомлення студентів з соціальними установами. Якщо не скеровувати дії студентів на шляху до усвідомлювання ними своєї діяльності, то можна спостерігати розрив між теоретичними і чисто практичними знаннями, і в цьому випадку система набутих знань може мати вузько практичний характер. У процесі навчання майбутніх соціальних педагогів (працівників) доцільно використовувати нові методи підготовки, зокрема : організація дискусій, ділових ігор, колективне обговорення, аналіз діяльності, моделювання виробничих ситуацій та рольові ігри. Кожна тема навчальної дисципліни повинна трансформуватися у конкретну практичну діяльність. Ми переконані, що саме у такий спосіб досягатиметься повнота засвоєння фахових знань через сприйняття матеріалу, його осмислення та застосування у професійній діяльності.

Важливим, на нашу думку, є впровадження стажування як переддипломної практики, оскільки застосування знань на практиці – це складний аналітико-синтетичний процес, який передбачає здатність аналізувати і синтезувати, конкретизувати загальні, абстрактні положення і відхилятися від конкретних даних, убачати в частковому загальне, пов'язувати в єдину систему знання різного ступеня спільності.

Ми вважаємо за необхідне акцентувати увагу на активізації співробітництва між викладацьким складом вищих навчальних закладів і фахівцями-практиками в напрямі взаємоконсультування щодо організації практики та підбору навчального матеріалу для підвищення рівня підготовки фахівців. Така взаємодія активізує творчу самотійність студентів, сприяє аналізу різноманітних професійних ситуацій, ілюструє й конкретизує ті чи інші методи і принципи соціально-педагогічної діяльності.

Організація практичної діяльності – це цілеспрямований, науково обґрунтований процес, який передбачає виконання студентами системи завдань. Важливо, щоб ці завдання адекватно відображали сутність і зміст професійної соціально-педагогічної діяльності. Система завдань, яка направляє практичну діяльність студентів, складається з таких, які відповідають основним етапам пізнання професійних функцій: орієнтування на дію, практичне виконання дії та контроль, аналіз і корекцію діяльності. Важливе значення має навчання студентів визначенню постановки і реалізації цілей своєї практичної діяльності, її планування. На нашу думку, важливо, щоб завдання для студентів молодших курсів носили репродуктивно-навчаючий характер.

Таким чином, досвід нашої роботи переконує у тому, що застосування супроводу студентів під час проходження різних видів практик сприяє підвищенню ефективності навчально-виховної діяльності зі студентами, сприяє інтеграції освіти з практичною діяльністю й наукою, забезпечує перехід до посилення індивідуального підходу, розвитку творчої особистості.

Література

1. Плахотнік О. В. Актуальні проблеми професійної підготовки соціальних працівників / О. В. Плахотнік // Вісник Черкаського університету. Серія Педагогічні науки. – Черкаси, 2008. – Вип. 123. – С. 119–123.
2. Поліщук В. А. Підготовка фахівців з соціальної роботи / В. А. Поліщук // Соціальна політика і соціальна робота : Тернопільський державний педагогічний університет. – 1999. – № 1. – С. 49.
3. Соціальна педагогіка : підручник / за ред. проф. А. Й. Капської. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 318 с.